

Seznam darov

za žrebanje

„Slovenskega gospodarja“

Skupna vrednost nagrad
nad 30.000!

Seznam darov še ni zaključen, toda danes že vam lahko sporočamo, da imamo pripravljenih že veliko število nagrad! Žrebanje se vrši dne 12. februarja 1940.

Prva, vrhovna, nagrada je 5000 din, druga nagrada je moško kolo.

2 nagradi 500 din v gotovini.

10 nagrad: blago za moške obleke.

10 nagrad: blago za ženske obleke.

50 nagrad: razno blago za perilo in obleke.

10 nagrad: razne gospodarske in gospodinjске potrebšćine.

20 nagrad: naličnih peres.

100 nagrad: Koledar Slov. gospodarja.

100 nagrad: prosta izbira katere koli vezane knjige Cirilove knjižnice.

200 nagrad: prosta naročnina katerega koli našega lista: »Nedelja«, »Kmečka žena«, »Kraljestvo božje« za leto 1940.

Za žrebanje bo imel pravico vsak dose-danji in novi naročnik Slov. gospodarja, ki bo do 31. januarja 1940 plačal celoletno naročnino 32 din.

Vsakemu naročniku, ki plača celoletno, pa dajemo še brezplačno zavarovanje njegove hiše za slučaj požarne nesreče.

dolgoletnemu naročniku »Slov. gospodarja«, pa naj bo lahka slovenska zemlja, katero je tako iskreno ljubil!

50 letni naročnik »Slov. gospodarja« umrl. V Zg. Zorjavcih pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je umrl posestnik Ivan Vohel, ki je bil 30 let zvest naročnik »Slovenskega gospodarja«. Rajni je bil veren katoličan in posebno vnet častilec Srca Jezusovega. Zapušča ženo, omoženo hčerko in sin-ka. Naj počiva v miru!

premiti v Jasko. Delavci, ki že itak nimajo dovolj kruha, ker je bila prejšnja žetev zelo slaba, ne smejo trpeti še v mesu pomanjkanja. Ker ni drugega mesa, morajo dobiti ribe v izobilju. Glavno je, da oni imajo dovolj hrane, da bo tako mogoče izvesti petletni načrt.

A ti ribiči, ščetinastih brad, golih nog, pravi suž-nji komunističnega sveta — kar so splošno tudi vsi drugi delavci — ti ribiči, ki zakrivajo svoja izmoz-gana telesa z raztrganimi ruskimi bluzami, mislijo na stare čase, ko so bili srečni v krogu žen in otrok in niso vedeli, kaj je glad, ker so se smeli po mili volji najesti mehkega ribjega mesa in belega kruha.

V starih, srečnih časih je pri vsaki hiši v kotu velike sobe stala sveta podoba in pred njo je visela mala svetilka. Zdaj je drugače. Svetilka je ugasnila, sveta podoba izginila. Sveta podoba, ki bi jo boljševiški priganjači našli v hiši, bi bila zadosten vzrok, da bi Gregor Šubin, predsednik vaškega sovjeta no-slal poveljarja družine v odeške zapore z obtožbo, da je v svoji hiši skrival znak praznoverja. Zato oni, ki verujejo v Boga, skrivajo svojo vero v globino srca, a njihove ustnice so med molitvijo nepremične.

Okrog po svetu

Papež Pij XII. vrnil italijanski kraljevski dvojici obisk. Naš list je poročal, da je bil italijanski kraljevski par 21. decembra od papeža sprejet ob priliki uradnega obiska v slovesno avdienco. Sv. oče je vrnil vladarski dvojici obisk 28. decembra, kar se je zgodilo prvič po letu 1870. Ko je stopil vrhovni poglavar Cerkve po tolikih letih prvič na italijanska tla, je bil pozdravljen od stotisočere množice in sprejet z najvišjimi častmi. Rim je bil ob tej priliki ves v papeževih ter državnih zastavah. Na poti iz Vatikana do kraljevega gradu Kvirinala je tvorilo častno stražo italijansko vojaštvo. Slovesni spre-ved s papežem je zapustil Vatikan ob 10. uri dopoldne, nakar so na glas zvona iz cerkve sv. Petra zazvonili vsi zvonovi po celem Rimu. V kraljevem dvorcu je pričakal med sviranjem godb papeža kralj in cesar V. Emanuel s princji, z zunanjim ministrom grofom Cianom in z drugimi najvišjimi dostojanstveniki. — Srečanje obeh vladarjev je bilo pristrčno ter polno spoštovanja. Papež je pred paulinsko kapelo blagoslovil z blagoslovljeno vodo prisotne, vstopil v kapelo, počastil Najsvetejše in krenil s spremstvom v bogato okrašeno prestolno dvorano. Tam se je vršil polurni razgovor s kraljevskim pa-rom. Papež je sedel na prestolu, italijan-ski kralj in cesar ter kraljica pa sta se vsedla desno in levo od njega. Po pogo-voru so bile kraljevskemu paru predstavl-jene osebnosti iz papeževnega spremstva, nakar se je poglavar sv. Cerkve poslovil od Kvirinala ter krenil nazaj v Vatikan med navdušenim vzklikanjem ljudskih množic. Kratko označenemu papeževemu obisku pripisujejo po vsem kulturnem svetu največji pomen.

Stalni svet Balkanske zveze se bo sestal v Beogradu dne 7. januarja. Posvetovanja bodo trajala tri do štiri dni. Pri tej priliki bo govor o skupni obrambi za primer, da bi kateri koli balkanski državi grozila ne-varnost neizzvanega napada.

V sedmih tednih se je zgodilo v Nemčiji devet velikih železniških nesreč. V Nemčiji so doživeli v teku sedmih tednov 9 veli-kih železniških nesreč, ki so zahtevale

čez 300 mrtvih in 400 ranjenih. Številne nesreče so posledica slabega železniškega materiala, ker je Nemčija zadnja leta pos-večala vso skrb samo oborožitvi in av-tomobilskemu prometu, ali pa je iskati vzrok v nezadovoljnejših s sedanji raz-merami v Nemčiji, ki si hočejo dati du-ška nezadovoljnosti s povzročanjem ve-likih nesreč. Nesreče na nemških železni-
cah so se dogajale na spodaj navedenih dneh in priznavajo Nemci sami naslednje žrtve: 4. novembra, Stuttgart: mrtvih 7, ranjenih 11; 12. novembra, Oppeln: mrt-
vih 43, ranjenih 60; 19. novembra, Span-dau: mrtvih 9, ranjenih 20; 26. novem-
bra, Frankfurt: mrtvih 11, ranjenih 17; 1. decembra, Dortmund: mrtvih 14, ra-
njenih 17; 10. decembra, Wöklabrück: mrtvih 19, ranjenih 7; 13. decembra, Ha-gen: mrtvih 17, ranjenih 41; 21. decem-
bra, Genthin: mrtvih 150, ranjenih 200; 22. decembra Marksdořf: mrtvih 30, ra-
njenih 40.

Moč in oborožitev Belgije. Ker je Belgija še vedno v stalni nevarnosti, da bo dož-vela z Nizozemsko vred napad, je doslej mobilizirala dva razreda rezervistov in še-je belgijska armada, ki je vsa razmeščena po trdnjavah in na obrambnih postojan-kah, skupno 650.000 moč. V primeru po-trebe je koj mogoče mobilizirati še tretji razred rezervistov, ki so vsi še posebno usposobljeni. Tudi belgijsko orožje je tako izpopolneno, da spada po svoji kakovosti med najboljše na svetu.

Odklonjena pomoč. Kakor poroča angle-ški list »Universe«, se je papež Pij XII. potrudil, da bi prebivalstvo Poljske, ki je prišlo pod oblast Nemčije, dobilo pomoč v živilih in zdravilih. Amerika je to pomoč obljubila in italijanske ladje bi bile živila in druga pomožna sredstva prepeljale v Evropo. Razdelitev živil in zdravil bi naj izvedel švicarski ali italijanski »Rdeči križ« pod nadzorstvom naročne socialistične ob-lasti. Toda oblast je to pomoč odklonila.

Usoda duhovnikov na Poljskem. Znaní pariški katoliški list »La Croix« (»Križ«) poroča, da je nemško narodno socialistično oblastvo v nekdanjem poljskem mestu Lublinu dalo zapreti škofa monsignora

Ukrajinske ribiče in kmete poživlja upanje, da bodo nekega dne izgnani njihovi boljševiški tlačitelji in tedaj se bo v njihovo domovino vrnila svoboda vere, dela in življenja. Moč njihovih nasprotnikov je sicer velika, toda kaj to pomeni pred Bogom, ki je vsemogočen! ...

Možje v motornem čolnu imajo na svojih kapah rdečo zvezdo. Glasno govorijo, se smejejo, kadijo, pojejo. Boljševik, ki drži krmilo, je sam Gregor Šubin, bivši pristaniški delavec iz Odese, že od začetka revolucije član komunistične stranke. Bil je močitelj potisnjenih ramen, zabuhlega, rdečega obraza, hlad-nega, divjega pogleda. Na vesti je imel celo vrsto umorov. Pristaše bivših belih je na hitro roko spravi-l na drugi svet. Brez sodnega postopanja jih je po-streljal s samokresom kar na ulici ali na njihovih domovih.

Že od začetka boljševiškega prevrata je Šubin strahoval Balto. S svojo krvoločnostjo je v prebi-valcih vzbudil tak strah, da kdor ga od daleč vidi, se skrije v najtemnejši kot svoje kočje. Pred njim vsi beže: možje, žene in deca. On ve za to in je ponosen na strah, ki ga povzroča.

(Dalje sledi)

dajo rešiti mirno in v sporazumu na podlagi naravnega razvoja, ne pa nasilno z mečem. Orožje je pozvano, da rešuje vprašanje vojne, a ne miru, je dejal mi-nister Sandler.

Krožnik za lažirčno deco

Da bi majhna otrok-je vzpodbujali k jedi, je ne-ka vzgojiteljica izumila krožnik iz stekla, ki ima na dnu okvir. V ta okvir se lahko porinejo različ-ne slike, tako da je otrok radoveden, kaj bo videl, ko bo krožnik iz-praznil. Izumiteljica me-ni, da sta otroška rado-vednost in veselje do slik večja nego odpor proti jedi.

Fulmana in njegovega pomožnega škofa Gorana. Ista usoda je tudi zadela prelata Pobožnega, člana stolnega kapitlja in profesorje katoliškega bogoslovja. Prostori, ki so v njih stanovali oba škofa, kanoniki in profesorji, so bili izropani in odnešeno je bilo vse, kar koli je imelo količjak vredno-

sti. V južno-vzhodnem delu katoliške škofije so zaprli 11 katoliških duhovnikov, kojih imena pariški katoliški list podrobno navaja. Škof v Katovicah monsignor Adamski je interniran. Poročilo pariškega lista se nanaša samo na eno pokrajino nekdanje poljske države.

Nekaj o elektrifikaciji severnega dela Prlekije

Na Silvestrov večer je bila zaključena prva etapa elektrifikacije severnega dela Prlekije in severne meje vzdolž reke Mure. Vodstvo gornjeradgonskih občinskih podjetij je priključilo falski tok na svoje električno omrežje. Dosedaj so bili vsi kraji od Ljutomera do Slatine Radencev neelektrificirani, dočim sta trg Gor. Radgona in zdravilišče Slatina Radenci dobivala električni tok preko meje iz sosednjega mesta Radkersburga.

Da je končno tako ugodno rešeno to važno narodno-gospodarsko vprašanje naših obmejnih krajev, gre v prvi vrsti za sluga vodstvu GOP, katera so elektrifikacijo omogočila s tem, da so izvedla popolno elektrifikacijo velike, danes ene najmodernejše urejene opekarne v Borecih.

Za pogon obrata boreške opekarne je nameščenih 9 večjih in manjših elektromotorjev, katera poraba znaša v glavni seziji povprečno po 1300 Kw toka dnevno. Ta aktivna postavka je dala povod, da se je vodstvo Fale odločilo elektrificirati tudi ostale manjše, takorekoč pasivne postojanke našega okraja.

Tako se je že v prošlem letu ustanovila električna zadruga v Križevcih pri Ljutomeru, katera je svoj načrt o elektrifikaciji njenega območja tudi povsem izvedla. Šnuje se električna zadruga Stara Nova vas, Bučecovci, Hrastje, Mota in Kapela, dočim električna zadruga v Slatini Radencih posluje že več let.

Pri tem si dovoljujemo opozoriti posamezne interesente teh krajev, da iz praktičnega ekonomskega vidika nikakor ni priporočljivo ustanavljati za vsako vas separatno električno zadrugo, temveč da se vse zainteresirane vasi ene občine združijo v skupno električno zadrugo ter tako v veliki meri zmanjšajo režijo posameznih zadrug, kar bo prav gotovo tudi pozneje

ugodno vplivalo na prodajne cene električnega toka.

Zelo živahno dela tudi pripravljalni odbor električne zadruga pri Sv. Juriju ob Ščavnici ter je sedaj upanje, da se bo v kratkem času tudi ta kraj priključil na električno omrežje Fale.

Da so dela pri elektrifikaciji naših krajev ob meji tako hitro napredovala, smo dolžni izraziti tudi zahvalo vodstvu elektrarne v Fali, katera je tako pri sklepanju pogodb s posameznimi zadrugami in občinami kakor tudi pri gradnji električnega daljnovoda in transformatorskih postaj nudila svojo uvidevnost in naklonjenost.

Vodstvo GOP v Gor. Radgoni pripravlja sedaj načrt postopne elektrifikacije okoliških vasi v območju svoje občine. V ta namen in za elektrifikacijo Apačke kotline do Cmureka je zgradilo že sedaj velik in moderen električni transformator, katerega stroški z notranjo opremo znašajo mnogo preko četrt milijona dinarjev.

Zanimanje za elektrifikacijo okoliških vasi je sedaj radi pomanjkanja petroleja še večje, zato se blagodat elektrike čuti bolj ko kdaj koli prej. Prepričani smo, da bodo merodajni krogi tudi v bodoče upoštevali, da je potrebno našim obmejnim krajem nuditi vsaj to, kar drugim krajem, ki ne ležijo ob meji ter tako jačiti narodno in gospodarsko moč naše severne meje.

Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju »krajnega črevesa« odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izborna ureja funkcijo črev.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 33.

Kratke tedenske novice

Finski kmečki in delavski narod brani napram boljševikom najbolj vzvišeno ljudsko dostojanstvo in mu je ljuba smrt ko suženjstvo.

Sovjeti so mobilizirali v Galiciji vse osebe od 17. do 45. leta, ker se je v zadnjem času zelo množil pobeg moških iz Poljske v Romunijo.

Število skandinavskih in norveških prostovoljcev smučarjev za pomoč Finske je že preseglo 20.000.

Bivši predsednik Poljske Mościcki je dobil na podlagi zdravniškega pregleda dovoljenje, da se preseli v spremstvu svoje soproge ter hčerke v Romunijo v Avico.

Ker ruski letalci niti na božični dan niso dali finskim mestom miru s značilnimi napadi, so sestrelili Finci ta dan 40 sovjetskih letal.

Po Moskvi in drugih večjih mestih sovjetske Rusije krožijo vesti, da je padlo deslet na Finskem 25 do 30 tisoč Rusov, 30 do 40 tisoč pa je bilo ranjenih ali pa so jim zmrznili udje.

Italijanski kralj in cesar je odlikoval papežev tajnika monsignora Magliona z redom svete Anunciate prve stopnje.

Hitlerjev namestnik Hess je poudaril v svojem božičnem govoru, da je voditelj Hitler tisti človek, ki ga je poslala previdnost, »da popravi krivice«.

Angleški kralj Jurij VI. je rekel v svojem božičnem nagovoru po radiu, čeprav je ljubezen do miru tako globoko zraščena v srcih vseh narodov, je postala posebnost naše dobe v tem, da nastanejo močne države, katerih politika sloni na napadanju in na teptanju vsega, kar je drago človeštvu.

Poljska vlada, ki ima svoj sedež v Angersu na Francoskem, tolaži v svojem božičnem pozivu Poljake s besedami: »Čeprav je bil poljski narod trenutno premagan, je v trpljenju in žrtvah pokazal, da je velik narod, da bi bil vreden zmage, da je vreden zmagovitega miru, da je vreden, da živi v bodočnosti svoboden v svoji svobodni državi.«

Ko so slavili na angleški 2473 tonski ladji »Stanholme« mornarji na vojni sveti večer, je bila ladja brez predhodnega opomina torpedirana od nemške podmornice in je bilo 14 mož posadke ubitih, 10 ranjenih, 11 pa se jih je rešilo.

Od 30 držav, ki so podpisale 13. decembra resolucijo o obsodbi sovjetskega napada na Finsko, se jih je odločilo 12 tudi za dejansko pomoč finski državi.

Ni vse za vsakega

Nekoč je prišel k nekemu zdravniku — tako je pravil neki slavn zdravnik — vprav orjaški kovač, ki pa je imel bolečine v želodcu. Zdravnik mu je prepovedal jesti težko prebavljive jedi. Kovač se je nekaj dni držal tega navodila. A ko mu le ni bilo nič bolje, je začel spet jesti po stari navadi, in sicer: svinjsko meso s cmoki in kislim zeljem ter nekaj šilcev žganja, ki poče ko sam vrag. Že čez nekaj dni je prišel zdravnik v kovačnico in je zagledal kovača, kako je zdrav in vesel nabijal po nakovalu. »Vidite, moje zdravilje-

August Šenoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

Ta povest je že lani izhajala v »Slovenskem gospodarju« in se letos nadaljuje. Da bodo mogli tudi novi naročniki razumeti nadaljevanje, posnemamo njen dosedanj potek.

Kdo jo je spisal? Hrvaški pisatelj Avgust Šenoa. Živel je tisti čas, kakor pri nas Josip Jurčič — oba sta umrla leta 1881. — in so njegove povesti pri Hrvatih prav tako priljubljene kakor pri nas Jurčičeve.

Kdaj se godi? Pred kakimi osemdesetimi leti. Mestna gospoda, ki jim pravijo hrvaški kmetje »kaputaše«, so izkoriščali kmete in lovila njihove glasove. Predvsem so to bili advokati, ki jim pravijo hrvaški kmetje »fiškalci«.

Kje se godi? V vasi Jelenje ob Savi blizu Zagreba.

Katera so glavne osebe? — Berač Luka. To je krajčuden človek. Berač je, pa ima denarja, da ga noben gruntar nima več. Skoraj ga ni v Jelenju, ki mu ne bi bil dolžen. Mestni gospodje politiki vedo, da je tako, zato so ga zdaj za volitve pridobili, da jim pomore do večine. Luka pa ima tudi svoj načrt: zavreči hoče beraške cape, kupiti si hoče grunt, postati posestnik in se oženiti. Oko pa mu je obviselo prav na najlepšem in najboljšem dekletu v vasi, na Marti, hčerki Martina Lončarića. — Martin Lončarić, trden kmet, prava kmečka korenina. — Mara, njegova edinka, vzorno kmečko dekle, očetu vdova največje veselje. Mati ji je umrla že pri rojstvu. — Mato, Pavlekov, Martinov sosed. —

28

Andro, Matov sin, ki se je vrnil od vojakov, kjer je spravil do stražmeštra, najvišjega podoficirskega čina. Andro in Mara sta si v besedi in bi se naj vzela. — Janko, zapiti vaški župan. — Mitica, občinski pisar, izgubljen človek, ki je vedno na predaj. Zdal se je predal beraču Luku, češ da mu bo pomagal do Mारे. — Galović, mestni bogataš, in Bradič, zakoniti advokat, pokvarjena mestna politika.

Kaj se je čezlej zgodilo? Beračevim spletkam se je posrečilo, da sta se sosed Martin in Mato spila in spravdala zaradi neke silve. Okoristili se je pri tem advokat. Trmasti Mato seveda o kakih sinovi ženitvi s sosedovo Maro niti slisati nima. Andro je šel doma. Nad Martina pa prihaja nesreča za nesrečo. Zlobna roka se je spravila nad njegovo živino, advokat ga je zaradi sosedove tožbe odri, v hudi stiski je za denar — vse to si navaja berač na svoj mlit: tudi Martina, ki mu doslej edini še ni bila nič dolžna, hoče spraviti v svojo malho, potem bi mu moral dati hčer. — Tako je v Jelenju. Danes je nedelja. Jelenjani pijejo na račun politikov, ki so prišli med nje agitirati za opozicijo. Martina ni zraven, ker Martin je dal besedo stari gospodi in hoče ostati mož-beseda. Mato pa je prišel, toda ko je advokat začel govoriti, ga je prišla taka jeza, da se ni mogel premagovati: nabrusil jih je oderuhu v obraz, nahujskani in upijanjeni možje pa so ga vrgli iz krčma.

(Nadaljevanje)

»Da, da, da! Mi preveč plačujemo,« so se drli zaneseni kmetje.

»Nova gospoda bo drugačen red uvedla, pravica mora biti, ne smejo gospodje paragrafov le zase